

Vooraankondiging "onderzoek na-ijlende effecten steenkolenwinning Zuid-Limburg"

Organisatie Ministerie van Economische Zaken

Het ministerie staat voor een ondernemend Nederland met oog voor duurzaamheid. We zetten ons in voor een uitstekend ondernemersklimaat. Door de juiste randvoorwaarden te creëren en ondernemers de ruimte te geven om te vernieuwen en te groeien. Door aandacht te hebben voor onze natuur en leefomgeving. Door samenwerking te stimuleren tussen onderzoekers en ondernemers. Zo bouwen we onze topposities in landbouw, industrie, diensten en energie verder uit en investeren we in een krachtig en duurzaam Nederland.

Energiebeleid en economie

De energiesector is belangrijk voor de Nederlandse economie. De overgang (transitie) naar een groenere energievoorziening moet dan ook op verantwoorde wijze gebeuren. Het Energieakkoord is een nieuwe stap vooruit in deze overgang.

De Nederlandse energiesector levert Nederland per jaar zo'n € 36 miljard op. Op het gebied van gas behoort Nederland tot de wereldtop. Fossiele brandstoffen, zoals gas en olie, blijven de komende tientallen jaren een belangrijke rol spelen in de energievoorziening. Dit heeft 2 redenen:

- Fossiele energie is nog steeds de goedkoopste manier van energieopwekking.
- Fossiele energie is nodig om te zorgen voor een betrouwbare energievoorziening. De opwekking van duurzame energie is voor een groot deel afhankelijk van het weer. Daardoor schommelt deze productie. Productie met fossiele brandstoffen vangt deze schommeling op.

Nederland importeert steenkool ten behoeve van de productie van elektriciteit. In het verleden werd steenkool gewonnen in Zuid-Limburg. De winning van steenkool is wegens economische redenen gestopt in 1974.

Het Zuid-Limburgse mijngebied besloeg circa 12 bij 28 km, van grofweg Urmond tot Kerkrade. In het zuidoosten grensde het aan het Duits-Akense steenkooldistrict; in het noordwesten aan het Belgisch-Kempense mijngebied.

Doel van deze vooraankondiging

Het doel van deze vooraankondiging is om na te gaan of er partijen zijn die in staat zijn om invulling te geven aan het project "Na-ijlende gevolgen van steenkolenwinning in Zuid-Limburg".

Doel van het onderzoek is een solide technische basis te leggen voor de nazorg voor de steenkolenwinning. De beoogde resultaten van het onderzoek zijn:

- Een risico- of hazardkaart, die voor elk van de na-ijlende gevolgen toont waar deze in het onderzoeksgebied gedurende de komende 40 jaar een risico vormen;
- Een plan voor monitoring waarmee het optreden van na-ijlende gevolgen bijgehouden kan worden;
- Een menukaart van concrete, preventieve en mitigerende maatregelen, inclusief een overzicht van baten en lasten.

Omvang en duur

Het is de wens om het onderzoek eind 2015 gereed te hebben.

Beschrijving toekomstige opdracht

De hoofdvraag die in dit onderzoek dient te worden beantwoord is:

Hoe kunnen risico's van de mogelijke na-ijlende gevolgen van de voormalige steenkolenwinning in Zuid-Limburg gedurende de komende 40 jaar zo optimaal mogelijk voorkomen, verminderd of beheersbaar gehouden worden?

Deze hoofdvraag valt uiteen in een aantal deelvragen. Voor het opstellen van een risicokaart is het allereerst nodig inzicht te hebben in de volgende aspecten:

- Waar in Zuid-Limburg kan elk van de na-ijlende gevolgen gedurende de komende 40 jaar een risico vormen?
- Wat kunnen de gevolgen op elk van deze locaties zijn, gekwantificeerd voor materiële schade en letsel?
- Wat is de kans van optreden van elk van deze gevolgen op elk van deze locaties gedurende de komende 40 jaar, uitgedrukt in frequentie per jaar?

Voor het plan voor monitoring zijn de antwoorden op de volgende vragen van belang:

- Hoe kan het optreden van elk van de na-ijlende gevolgen gemonitord worden?
- Met welke meetprogramma's kan zodanig gemonitord worden, dat kan worden ingegrepen voordat schade of letsel ontstaat?
- Wat zijn de baten en lasten van elk van deze meetprogramma's, bekeken over de komende 40 jaar?

Voor een menukaart van maatregelen is de volgende informatie nodig:

- Met welke beheersmaatregelen kunnen de risico's voorkomen, verminderd of beheersbaar gehouden worden?
- Wanneer, bij welke monitorbare grenswaarde, zou elk van deze maatregelen kunnen worden ingezet om deze risico's te voorkomen, verminderen of beheersbaar te houden?
- Wat zijn de baten en lasten van elk van deze maatregelen, bekeken over de komende 40 jaar?

Een deel van de na-ijlende gevolgen wordt veroorzaakt door de mijnwaterstijging. Zodra het mijnwater een evenwichtsituatie zal hebben bereikt en niet verder stijgt, zullen deze effecten ook niet verder optreden of toenemen. Naar verwachting zal deze situatie op zijn vroegst over 20 jaar, maar mogelijk pas over 40 jaar zijn bereikt. Om een goede afweging van baten en lasten van maatregelen mogelijk te maken, met name waar het periodiek terugkerende kosten betreft, zal daarom steeds gekeken dienen te worden naar de komende 40 jaar. Ook voor de erosie-achtige processen die zich bij historische schachten en ondiepe winningen kunnen voordoen, lijkt deze termijn een realistische referentieperiode.

Eisen aan de leverancier

- heeft aantoonbaar kennis (op zuiver en toegepast wetenschappelijk niveau, praktijk) van steenkolenwinning en na-ijlende gevolgen daarvan.
- heeft binnen het bedrijf aantoonbaar expertise op het gebied van mijnwaterstijging
- heeft aantoonbaar ervaring met soortgelijk onderzoek op het gebied van risico-analyse, monitoring, mitigatie en preventie van na-ijlende gevolgen van steenkolenwinning
- heeft aantoonbaar kennis van de specifieke geologie en hydrologie in Zuid-Limburg;
- heeft een groot netwerk om deelvragen verder uit te zetten;
- is bereid om samen te werken met de kennisinfrastructuur om zo de kennis met anderen te delen en te borgen.

Oproep aan belangstellenden

Marktpartijen die belangstelling hebben voor deze opdracht en van mening zijn aan de genoemde eisen te voldoen, worden opgeroepen zich te melden bij het ministerie van Economische Zaken, E-mail: IUCEZTEAM5@rvo.nl onder vermelding van: Vooraankondiging "onderzoek na-ijlende effecten steenkolenwinning Zuid-Limburg". Partijen die zich voor 9 mei 2014 voor 12.00 bij EZ hebben aangemeld, zullen worden uitgenodigd om hun expertise nader toe te lichten en zullen bij gebleken voldoende relevante expertise op dit terrein worden uitgenodigd een inschrijving voor de opdracht te doen.